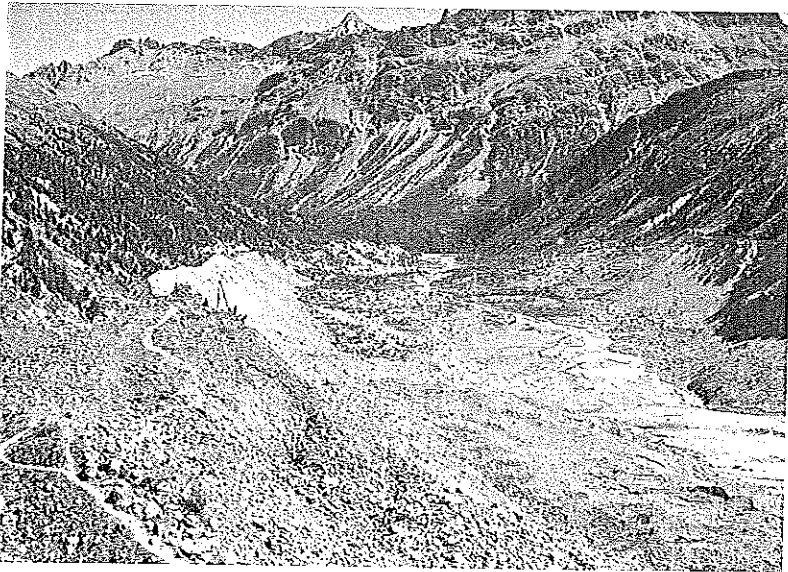

Weet je nu hoe je een berg verhuist?

Om de vraag te beantwoorden moet je weten hoe een berg wordt afgebroken. En ook hoe hij ergens anders weer wordt opgebouwd. Je moet weten wie de verhuizers zijn. Weet je dat? Dan kun je het antwoord geven!

Het water maakt de berg kleiner

Tussen Duitsland en Italië liggen de Alpen. In de diepe dalen groeien loofbomen, maar hoger in het gebergte groeien alleen naaldbomen. Boven de boomgrens staan geen bomen meer. De Alpen worden elke dag kleiner. Het weer – zon, kou en regen – maken de stenen langzaam kapot. Verwering heet dat. De bergen worden ook kleiner door erosie. Smeltend ijs en regenwater nemen stenen mee naar het dal. De gletsjer schuift van de berg naar beneden en neemt stukken rots mee. De stenen worden in de rivier steeds kleiner tot er alleen grind, zand en klei overblijft. De rivieren stromen in de Alpen snel, doordat de hoogteverschillen groot zijn.

Het water laat het land groeien

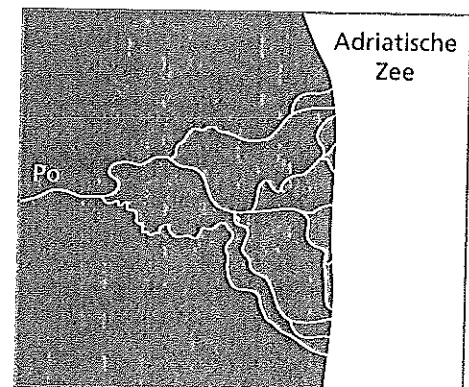
Ten zuiden van de Alpen ligt de Povlakte. Die wordt alsmaar hoger. Hoe dat kan? De rivier de Po brengt stenen, grind, zand en klei naar het laagland. Door het kleine hoogteverschil stroomt de rivier langzaam. De grootste stenen zakken het eerst. Vlak bij zee splitst de rivier in allerlei kleine zijrivieren. Dat heet een delta. Het water staat hier stil en nu zakt ook de klei naar de bodem.

Begrippen

- de boomgrens
- de delta
- de doorsnede
- de erosie
- het gebergte
- de gletsjer
- het grind
- het laagland
- de verwering
- de zijrivier

Topolijst

- Italië
- Oostenrijk
- Zwitserland
- Rome
- Milaan
- Turijn
- Venetië
- Wenen
- Bern
- Genève
- Zürich
- Sicilië
- de Donau
- de Po

5 Hoe verhuís je een berg?

Woordenboekje

de beek

een ondiep en smal riviértje

Julia loopt met laarzen door de beek.

de dam

een soort dijk dwars door een rivier of een kanaal

De stenen in de wild stromende rivier worden door de dam tegengehouden. Er kan nog wel water langs de dam.

dwarrelen

langzaam naar beneden zweven

De appelboom is uitgebloeid: de bloesemblaadjes dwarrelen naar beneden.

kolken

snel in het rond stromen

Bij een waterval gaat het water vaak kolken.

meesleuren

met grote kracht meenemen

De wilde rivier sleurde stukken van de kapotte brug met zich mee.

met het blote oog

zonder vergrootglas of verrekijker

Dat is toch geen enge spin? Hij is met het blote oog bijna niet te zien!

de schade

alles wat stuk is gegaan

De overstroming heeft veel schade veroorzaakt. Bruggen, wegen en huizen zijn kapot.

schuren

gladmaken door ergens langs te bewegen

De gletsjer schuurt langs de rotswanden. Stukken steen breken af. De rotswanden worden glad.

zich vertakken

zich in meer wegen, takken of stromen splitsen

De rivier vertakt zich. Er zijn nu twee rivieren.

verwoesten

helemaal kapotmaken

Door de overstroming is het dorp verwoest.

4 Wat heb je geleerd?

Hoofdstuk 5 Les 4

Hoe verhuis je een berg?

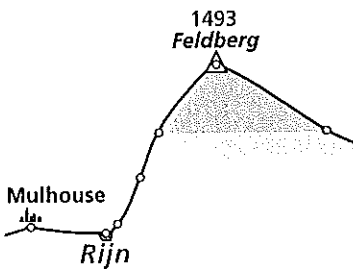
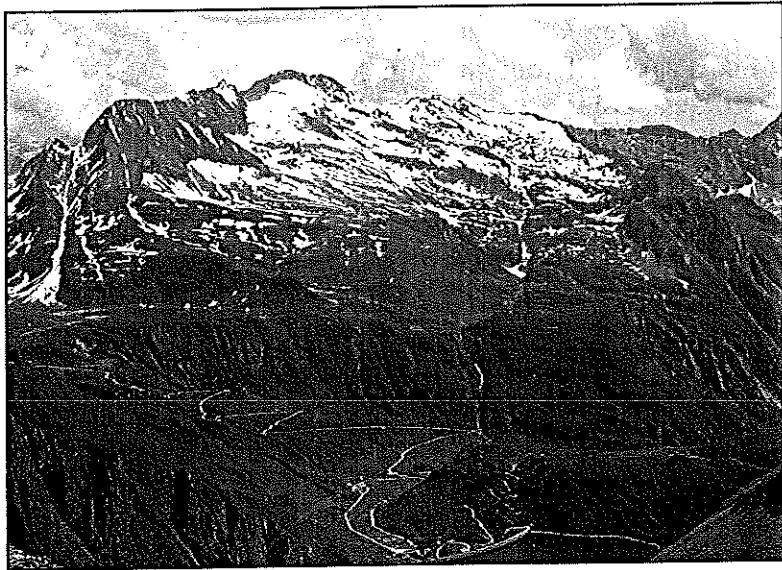
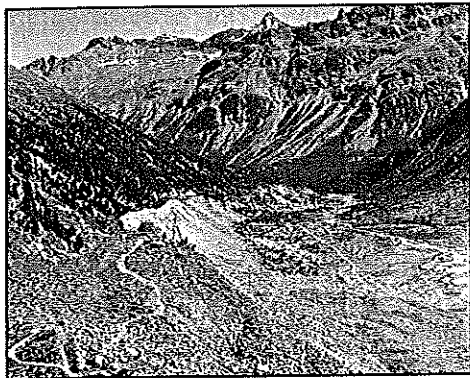
Om die vraag te beantwoorden moet je weten hoe een berg wordt afgebroken. En ook hoe hij ergens anders weer wordt opgebouwd. Je moet weten wie de verhuizers zijn. Weet jij dat? Dan kun jij het antwoord geven!

Het water maakt de berg kleiner

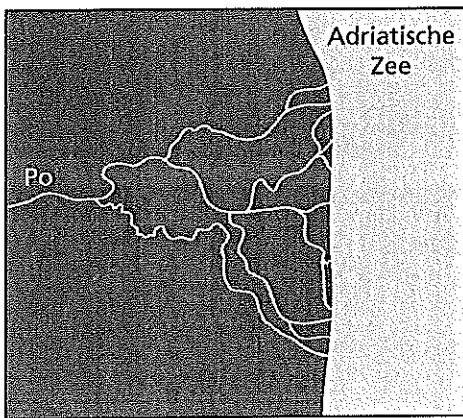
Tussen Duitsland en Italië liggen de Alpen. In de diepe dalen groeien loofbomen, maar hoger in het gebergte groeien alleen naaldbomen. Boven de boomgrens staan geen bomen meer.

De Alpen worden elke dag kleiner. Het weer (zon, kou en regen) maken de stenen langzaam kapot. Verwerking heet dat. De bergen worden ook kleiner door erosie. Smeltend ijs en regenwater nemen stenen mee naar het dal. De gletsjer schuift van de berg naar beneden en neemt stukken rots mee. De stenen worden in de rivier steeds kleiner tot er alleen grind, zand en klei overblijft.

De rivieren stromen in de Alpen snel, doordat de hoogteverschillen groot zijn. Kijk maar op de doorsnede van de berg.

Het water laat het land groeien
Ten zuiden van de Alpen ligt de Povlakte. Die wordt
maar hoger. Hoe dat kan? De rivier de Po brengt stenen,
grind, zand en klei naar het laagland.

Door het kleine hoogteverschil stroomt de rivier langzaam.
De grootste stenen zakken het eerst. Vlak bij zee splitst de
rivier in allerlei kleine zijrivieren. Dat heet een **delta**. Het
water staat hier stil en nu zakt ook de klei naar de bodem.

■ ■ Toetsboekje toets 5

■ Cd-rom oefentoets

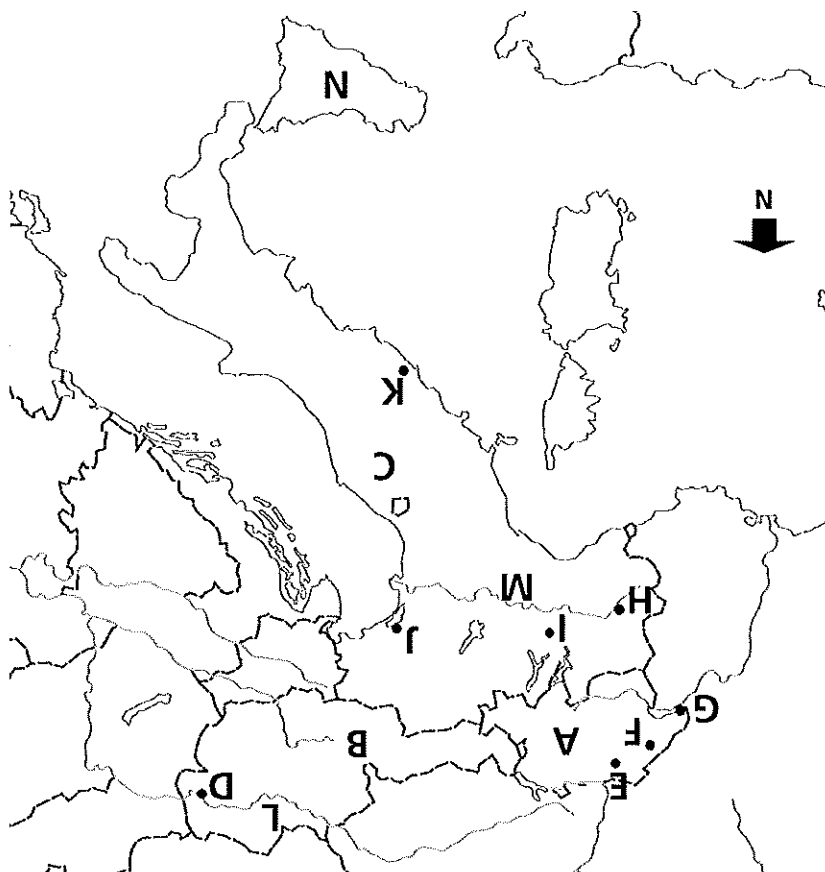
Topolijst

- Italië
- Oostenrijk
- Zwitserland
- Rome
- Milaan
- Turijn
- Venetië
- Wenen
- Bern
- Genève
- Zürich
- Sicilië
- de Donau
- de Po

Begrippen

- de boomgrens
- de delta
- de doorsnede
- de erosie
- het gebergte
- de gletsjer
- het grind
- het laagland
- de verwerking
- de zijrivier

- 1) Noem de letters A t/m K en zeg welke plaats of welk land het is.
A = Zwitserland, B = Oostenrijk, C = Italië, D = Wenen, E = Zürich, F = Bern, G = Genève, H = Turijn, I = Milaan, J = Venetië, K = Rome
- 2) Bij welk land hoort het eiland Sicilië? *Italië*
Welke letter heeft het eiland op de kaart? *letter N*
- 3) Aan welke rivier ligt Turijn? *de Po*
Welke letter heeft de rivier? *letter M*
- 4) Aan welke rivier ligt Wenen? *de Donau*
Welke letter heeft de rivier? *letter L*
- 5) Welke plaats in Italië ligt het zuidelijkst? Milaan of Rome? *Rome (letter K)*
- 6) Welke plaats ligt het dichtst bij Bern? Turijn of Wenen? *Turijn (letter H)*
- 7) Welke plaats ligt in Zwitserland? Zürich of Turijn? *Zürich (letter E)*
- 8) Welke plaats op de kaart passeer je wanneer je reist van Turijn naar Venetië?
Milaan (letter I)